

Notat

Til: Amnesty International Norge v/ Beate Ekeløve-Slydal

Fra: Wiersholm/Kyrre Eggen og Anders Enerhaug Lunde

Ansv. advokat: Kyrre Eggen

Dato: 10. september 2010

Politiets inngripen mot pelsmotstandsmarkeringer

1. INNLEDNING

Amnesty International Norge har bedt oss om å foreta en juridisk vurdering av politiets handlemåte i forbindelse med dyrevernavtivisternes demonstrasjoner og utøvelse av ytringsfriheten. Nærmere bestemt er vi bedt om å vurdere lovligheten av politiets innføring og håndhevelse av et forbud mot at motstandere av pelsdyrsoppdrett gjennomfører demonstrasjoner innen en radius på 250 meter fra pelsforretninger i Oslo sentrum. Videre er vi bedt om å vurdere lovligheten av at Politiet reagerte mot en ytringsfrihetsaksjon som fant sted den 27. februar 2010. Syv dyrevernavtivistene og ytringsfrihetsaktivister skal ha delt ut løpesedler nær en pelsforretning i Oslo sentrum. Løpesedlene omhandlet pelsmotstandernes rett til å ytre seg mot pelsdyrhandel, og synes å ha vært foranlediget av en tidligere episode hvor pelsmotstandere ble anholdt og bøtelagt / ilagt forenklet forelegg i forbindelse med en demonstrasjon mot pels. Under utdelingen av løpesedler 27. februar ble aktivistene stoppet og bortvist av en politipatrulje, som blant annet skal ha opplyst at aksjonen var å anse som en demonstrasjon / aksjon mot pels, og at Oslo politidistrikt har nedlagt forbud mot denne typen aksjoner innenfor en radius på 250 meter fra pelsforretningene i Oslo sentrum.

Vi har blitt bedt om å vurdere lovligheten av Oslo politidistrikts begrensninger av aksjonsområdet for pelsmotstand i Oslo sentrum, herunder om begrensningene er forenlige med pelsmotstandernes rett til ytringsfrihet etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK).

Vi har mottatt følgende som grunnlag for vår vurdering:

- E-post fra Beate Ekeløve-Slydal til Kyrre Eggen datert 5. mai 2010
- Kopi av e-post fra Torstein Viddal til Amnesty International Norge datert 4. mars 2010, der hendelsen beskrives.
- Kopi av brev fra Amnesty International Norge v/ generalsekretæren til politimesteren i Oslo datert 10. mars 2010 vedrørende hjemmelen for politiets opptreden i forbindelse med hendelsen.
- Kopi av svarbrev fra Oslo politidistrikt v/ visepolitimesteren til Amnesty International Norge datert 16. mars 2010 ("politiets brev").

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Formatert: Engelsk (USA)

Formatert: Engelsk (USA)

[M1890397/1/13091-001/AEL](#)

- Kopi av løpeseddelen som skal ha blitt utdelt 27. februar 2010 ("løpeseddelen").
- Lenke til videofilm av samtale mellom aktivistene og politipatruljen 27. februar 2010.

Under punkt 2 nedenfor gis en vurdering av politiets handlemåte i forbindelse med hendelsen 27. februar 2010. Videre gis det under punkt 3 en mer generell redegjørelse for politiets adgang til å innskrenke pelsmotstanderes "aksjonsradius" generelt.

2. UTDELINGEN AV LØPESEDLER 27. FEBRUAR 2010

2.1 Meldepliktige aktiviteter – politiloven § 11

Politiets hjemmel til inngripen i - og regulering av - demonstrasjoner og aksjoner er politiloven § 11, som for oversiktens skyld gjengis i sin helhet her:

"Den som vil benytte offentlig sted til demonstrasjon, opptog, møte, stand eller lignende, skal i god tid på forhånd gi politiet melding om dette. For øvrig kan det ved vedtekt etter lovens § 14 gis regler om søknadsplikt for visse arrangementer på offentlig sted eller meldeplikt for arrangementer som for øvrig er allment tilgjengelige.

En melding som nevnt i første ledd, skal i alminnelighet gis skriftlig og inneholde opplysninger om arrangementets formål, omfang, ansvarlig arrangør, tidspunkt, avvikingssted og de ordenstiltak arrangøren vil sette i verk.

Politiet kan forby arrangementer som nevnt i første ledd, men bare når det er grunn til frykt for at de kan forårsake alvorlig forstyrrelse av den offentlige ro og orden eller den lovlige ferdsel, eller det formål som tilsiktes fremmet eller måten dette skjer på, strider mot lov.

Politiet kan iverksette nødvendige tiltak for å sikre at lovlige arrangementer som nevnt i første ledd kan avvikles uforstyrret og til minst mulig hinder for den øvrige ferdsel. Det kan også settes vilkår for avviklingen for å forebygge slike forstyrrelser eller krenkelser som nevnt i tredje ledd. Det kan herunder settes som vilkår at deltakere i demonstrasjon eller lignende ikke medbringer gjenstander som er egnet til å true eller påføre skade med.

Det er forbudt for deltakere i et arrangement som nevnt i første ledd å opptre maskert, unntatt for deltakere i skuespill, maskerade eller lignende.

Politiet kan stanse eller oppløse arrangementer som nevnt i første ledd når de avvikles i strid med nedlagt forbud eller fastsatte vilkår, eller forårsaker slike krenkelser som nevnt i tredje ledd eller ved begrunnet frykt for slike.

Politiet kan også fastsette vilkår for, forby, stanse eller oppløse andre sammenkomster og tilstelninger enn dem som er nevnt i første ledd, for å hindre at noen lider overlast, for å unngå at alvorlige ordensforstyrrelser eller ferdselshindringer oppstår, eller for å gjenopprette ro og orden etter slike."

I politiets brev heter det blant annet at *"Det følger av politilovens § 11, sammenholdt med politivedtektene for Oslo, at demonstrasjoner, aksjoner og andre politiske markeringer ikke trenger tillatelse fra politiet. Dette i motsetning til større kommersielle arrangementer som ofte vil kreve tillatelse fra politiet. Det er derimot krav om at det sendes melding til politiet i god tid før markeringen hvis markeringen kan forårsake ordensforstyrrelser."*

Det er riktig at det ikke behøves *tillatelse* fra politiet til demonstrasjoner, aksjoner og politiske markeringer som nevnt i politiloven § 11 første ledd. Slike aktiviteter kan heller ikke gjøres *søknadspliktige* i politivedtektene, da hjemmelen for å innføre slik søknadsplikt kun gjelder arrangement på offentlig sted som *"overveiende er av underholdningsmessig, kunstnerisk, selskapelig eller kommersiell art"*, jf. politiloven § 14 nr.4.

Derimot vil aktiviteter som omfattes av oppregningen i politiloven § 11 første ledd være *meldepliktige*. Dersom slik aktivitet gjennomføres uten at melding er gitt politiet *"i god tid på forhånd"* vil den i utgangspunktet være ulovlig, og dessuten i utgangspunktet straffbar med bøter eller fengsel inntil 3 måneder etter politiloven § 30 nr. 3. Politiet har i utgangspunktet anledning til å gripe inn og stanse aktiviteten, og blant annet bortvise eller

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Formatert: Engelsk (USA)

Formatert: Engelsk (USA)

om nødvendig anholde og innbringe deltakere om nødvendig, jf. politiloven §§ 7 og 8. Unnlattelse av å etterkomme politiets pålegg vil også i slike tilfeller kunne være straffbar med bøter eller fengsel, jf. politiloven § 30 nr. 1.

Hva gjelder utdelingen av løpesedler 27. februar 2010, er spørsmålet om dette er en aktivitet som omfattes av meldeplikten etter politiloven § 11 første ledd.

Det avgjørende er om den angjeldende utdelingen av løpesedler må anses som "demonstrasjon, opptog, møte, stand eller lignende", jf. politiloven § 11 første ledd.

At syv personer deler ut løpesedler til forbigående utgjør klart nok verken "demonstrasjon" eller "opptog". Det er heller ikke naturlig å betrakte som "møte". Formuleringen "stand eller lignende" favner imidlertid noe visere, og det kan spørres om ikke utdeling av løpesedler kan ha slike likheter med stand og tilsvarende aktiviteter at det skal anses omfattet av oppregningen.

Det alene å dele ut løpesedler uten at det er satt opp en stand, ligger etter vårt syn i utenfor av hva ordlyden rammer.

I forarbeidene¹ er det uttalt at eksemplifiseringen i første ledd:

"[...] viser at hensynene bak arrangementer som har sammenheng med utøvelsen av ytringsfriheten, friheten til politisk virksomhet og lignende grunnleggende rettigheter, har vært bestemmende for utformingen av bestemmelsen. Eksempelene som nevnes, innebærer imidlertid ikke noen begrensning til bestemte typer av aktiviteter. Det avgjørende er at arrangementet skjer på offentlig sted, slik at faren for kollisjon med andre interesser gjør det nødvendig med en nærmere regulering."

I prinsippet vil også en såpass beskjedne aktivitet som utdeling av løpesedler kunne medføre en viss fare for kollisjon med andre interesser samt en viss fare for at det oppstår ordensforstyrrelser. I politiets brev heter det at begrunnelsen for meldeplikten "er at politiet skal få mulighet til å innrette seg på å håndtere eventuelle ordensforstyrrelser." Ut fra en formålsbetraktning skulle det tilsi at alle aksjoner med en viss risiko for ordensforstyrrelser, også det kun å dele ut løpesedler, skal meldes til politiet, slik at politiet får mulighet til å vurdere behov for tiltak.

En annen uttalelse i forarbeidene om uttrykket "stand" trekker i retning av at utdeling av løpesedler ikke omfattes av meldeplikten:

"Uttrykket « stand » sikter mot en aktivitet som er konsentrert om ett sted og som er av et visst omfang. Det at en person deler ut løpesedler fra « hånd til hånd » er ingen stand i lovens forstand."

Selv om uttalelsen eksplisitt kun gjelder uttrykket "stand", og det dermed kan hevdes at utdeling av løpesedler kan inkluderes under lovens formulering "eller lignende", ligger det etter vår oppfatning implisitt i uttalelsen at utdeling av løpesedler typisk vil være en aktivitet med så begrenset risiko for interessekollisjon (både i art og omfang) at aktiviteten normalt må falle utenfor meldeplikten etter politiloven § 11 første ledd.

Meldeplikten innebærer en viss innskrenking av ytringsfriheten, dels ved at det oppstilles et formkrav om skriftlig melding og dels mer materielt ved at meldeplikten begrenser spontaniteten utøverne av ytringsfriheten kan tillate seg, jf. kravet om at melding gis "i god tid på forhånd". Utdeling av løpesedler er en kjerneaktivitet for utøvelse av ytringsfriheten, hvor det er meningsinnholdet i løpeseddelen som er det sentrale. At det skal gjelde en

¹ Ot.prp.nr.22 (1994-1995) s.63

² Ot.prp.nr.22 (1994-1995) s.63

Slettet: M1890397/1/130911-001/AEL

Slettet: M1890397/1/130911-001/AEL

Formatert: Engelsk (USA)

Formatert: Engelsk (USA)

meldeplikt for slik aktivitet vil også kunne ansees som en form for forhåndskontroll som kan støte an mot forbudet mot forhåndssensur av ytringer. Derfor må det etter vårt syn – under hensyntagen til ytringsfriheten og alminnelige prinsipper om forholdsmessighet – trekkes en grense for meldeplikten i forhold til utdeling av løpesedler.

Etter vår oppfatning vil utdeling av løpesedler ikke være en aktivitet hvor hensynene bak meldeplikten gjør seg gjeldende med tilstrekkelig styrke til å forsvare inngrep i ytringsfriheten. Dette tilsier at utdeling av løpesedler i seg selv *ikke* anses omfattet av meldeplikten etter politiloven § 11 første ledd.

Vi understreker at grensene for meldeplikten etter § 11 første ledd beror på en konkret vurdering etter delvis skjønsmessige kriterier. Det er derfor ikke utelukket at utdeling av løpesedler i andre tilfeller *kan* være omfattet av meldeplikten. Dette vil bero blant annet på aksjonens nærmere utforming, herunder omfanget og hvilket budskap som ytres gjennom løpesedlene.

Aksjoner som ikke omfattes av politiloven § 11 første ledd fordi faren for interessekonflikt/ordensforstyrrelse ikke er tilstrekkelig, kan politiet heller ikke stille vilkår for gjennomføring av etter bestemmelsens fjerde ledd. Det betyr at så lenge utdelingen av løpesedler ikke er meldepliktig etter § 11 første ledd, så kan politiet heller ikke med hjemmel i § 11 fjerde ledd kreve utdelingen gjennomført mer enn 250 meter fra pelsforretningene i Oslo sentrum.

Etter vår oppfatning vil den aktuelle utdelingen av løpesedler ikke være meldepliktig etter politiloven § 11 første ledd. Det er tale om utdeling av løpesedler fra et fåtall personer, hvor løpesedlene har et innhold som ikke gir noen grunn til frykt for ordensforstyrrelser. Løpesedlenes innhold ligger videre i kjerneområdet for ytringsfriheten, navnlig en protest mot innskrenkninger av ytringsfriheten og oppfordring til ytringsfrihet.

Vår konklusjon er med andre ord at politiet ikke hadde lovlig rettsgrunnlag i politiloven § 11 for å stanse og bortvise de syv personene som delte ut løpesedler den 27. februar 2010.

2.2 Kort om generalfullmakten – politiloven § 7

Politiet har også såkalt *generalfullmakt* etter politiloven § 7 til inngripen for å avverge eller stanse lovbrudd, ivareta allmennhetens og enkeltpersoners sikkerhet, samt stanse forstyrrelser av den offentlige ro og orden. Etter politiloven § 7 annet ledd kan politiet i slike tilfeller blant annet påby en aktivitet stanset eller påby personene som utøver aktiviteten å flytte seg til et annet område. I prinsippet vil politiet derfor kunne anvende politiloven § 7 som hjemmel for å stanse for eksempel utdeling av løpesedler, *forutsatt at* vilkårene i § 7 første ledd er oppfylt.

Vi har ikke tilstrekkelig informasjon om de faktiske omstendighetene til å vurdere fullt ut om politiet hadde grunnlag i politiloven § 7 for å bortvise aksjonistene som delte ut løpesedler. Mer generelt kan imidlertid følgende bemerkes:

En aksjon som enten er lovlig meldt etter § 11 første ledd eller ikke er meldepliktig, vil ikke i seg selv utgjøre noe *lovbrudd* som politiet kan gripe inn for å stanse eller avverge (§ 7 nr. 3). Det vil normalt heller ikke være grunnlag for å gripe inn mot en slik aksjon *for å ivareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet* (§ 7 nr 2), med mindre aksjonen virkelig utgjør en fare for enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet. Utdeling av løpesedler vil vel sjelden utgjøre noen sikkerhetsrisiko av betydning og vi kan ikke se at det foreligger noen konkrete omstendigheter i saken som tilsier at en slik risiko forelå.

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Formatert: Engelsk (USA)

Formatert: Engelsk (USA)

Også alternativet som gir rett til inngripen "for å stanse forstyrrelser av den offentlige ro og orden eller når omstendighetene gir grunn til frykt for slike forstyrrelser" kan i prinsippet være anvendelig på en aktivitet som løpeseddelutdeling. Selv om løpeseddelutdeling nok kan medføre forstyrrelse av den offentlige ro og orden, vil det nok normalt være tale om så beskjedne forstyrrelser at det ikke vil være grunn til inngripen. Særlig må det her tas i betraktning at inngripen vil kunne være til hinder for eller innskrenke aktivistenes utøvelse av ytringsfriheten, slik at både grunnloven § 100 og EMK art. 10 tilsier at det kreves bevis for at det forelå tungtveiende behov for inngripen. Vi kan ikke se at det foreligger noen omstendigheter i saken som tilsier at slikt behov forelå.

Ut fra de opplysninger vi har om saken er det vårt syn at politiet ikke hadde hjemmel i politiloven § 7 til å stanse utdelingen av løpesedler 27. februar 2010.

3. POLITIETS VILKÅRSSTILLELSE VED DEMONSTRASJONER MOT PELS

3.1 Politiet kan ikke sanksjonere mot utdeling av løpesedler med hjemmel i politiloven § 11 – presisering av problemstillingen

Ovenfor under punkt 2 har vi konkludert med at politiloven § 11 ikke gir hjemmel for noen inngrep overfor utdeling av løpesedler av et fåtall personer. I den utstrekning vi har rett i vår vurdering, vil politiet ikke ha hjemmel for noen form for vilkårsstillelse overfor slik utdeling av løpesedler. Politiet vil derfor ikke ha hjemmel til å forby slik utdeling av løpesedler innen en radius på 250 meter fra pelsdyrsforretninger.

Spørsmålet her er om politiet med hjemmel i politiloven § 11 kan utforme en presiserende regel om at pelsdyrsmotstandere ikke kan utøve aktiviteter som omfattes av politiloven § 11, altså demonstrasjoner som går utover ren utdeling av løpesedler, innen en radius på 250 meter fra pelsdyrsutsalg i Oslo sentrum.

3.2 Nærmere om adgangen til å stille vilkår etter politiloven § 11 fjerde ledd

Som ovenfor gjengitt lyder politiloven § 11 tredje og fjerde ledd slik:

"Politiet kan forby arrangementer som nevnt i første ledd, men bare når det er grunn til frykt for at de kan forårsake alvorlig forstyrrelse av den offentlige ro og orden eller den lovlige ferdsel, eller det formål som tilsiktes fremmet eller måten dette skjer på, strider mot lov."

Politiet kan iverksette nødvendige tiltak for å sikre at lovlige arrangementer som nevnt i første ledd kan avvikles uforstyrret og til minst mulig hinder for den øvrige ferdsel. Det kan også settes vilkår for avviklingen for å forebygge slike forstyrrelser eller krenkelser som nevnt i tredje ledd. Det kan herunder settes som vilkår at deltakere i demonstrasjon eller lignende ikke medbringer gjenstander som er egnet til å true eller påføre skade med."

Forbud etter § 11 tredje ledd vil politiet svært sjelden ha adgang til å nedlegge, noe politiet selv påpeker i brevet til Amnesty. Politiet kan imidlertid etter fjerde ledd sette vilkår "for avviklingen [av en aksjon] for å forebygge slike forstyrrelser eller krenkelser som nevnt i tredje ledd."

Bestemmelser om sted, tid og gjennomføringsmåte kan være aktuelle vilkår som politiet kan ha hjemmel i politiloven § 11 fjerde ledd til å stille. Forutsetningen for å stille vilkår er at det "er grunn til frykt for at [aksjonen] kan forårsake alvorlig forstyrrelse av den offentlige ro og orden eller den lovlige ferdsel" eller at "det formål som tilsiktes fremmet [ved aksjonen] eller måten dette skjer på, strider mot lov."

Bestemmelsens ordlyd indikerer en høy terskel for å stille vilkår etter begge alternativene. Ved ordensforstyrrelse kreves det at det er grunnlag for frykt for "alvorlig" forstyrrelse av offentlig ro og orden eller lovlig ferdsel. Likeledes kreves det alternativt at aksjonen i form eller formål innebærer en ulovlig handling eller ytring.

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Formatert: Engelsk (USA)

Formatert: Engelsk (USA)

Tolkningen av politiets adgang til å stille vilkår etter §§ 11 fjerde ledd jf. tredje ledd må dessuten foretas i lys av ytrings- og forsamlingsfriheten, all den tid politiets vilkårsstillelse vil være et mer inngrep i ytrings- og forsamlingsfriheten. Ytringsfriheten er som kjent vernet særlig gjennom Grunnloven § 100, EMK art. 10 og SP art. 19, mens forsamlingsfriheten er særlig vernet i EMK art. 11 og SP art.21.

Som påpekt av Auglend m.fl.³:

"Mens staten i liten grad vil kunne forby eller regulere avholdelsen av en demonstrasjon av hensyn til budskapets innhold, vil, politiet ha større anledning til å treffe tiltak som regulerer tid, sted og måte for gjennomføringen. Slike begrensninger må etter EMK art. 11 nr.2 være nødvendige og begrunnet i hensynet til den offentlige orden eller i hensynet til andres rettigheter og friheter.

Kravet om at innskrenkningen i ytrings- og demonstrasjonsfriheten må være nødvendig i et demokratisk samfunn tilsier at det må foreligge "a pressing social need". Inngrep fra statens side aksepteres bare i begrenset utstrekning. For at inngrep skal bli godtatt, må det være proporsjonalitet mellom inngrepet og det formål man ønsker å oppnå, og ved vurderingen har staten her en viss skjønnsmargin. Men ved ytringsfrihetssaker har Menneskerettighetsdomstolen uttalt at det skal skje en "narrow" tolkning av de unntaksbestemmelser som hjemler inngrep fra statens side i EMK art. 10 nr.2."

På denne bakgrunn må det kunne legges til grunn at selv om politiet prinsipielt har adgang til å stille vilkår om tid, sted og gjennomføringsmåte for en aksjon (herunder demonstrasjon), så kreves det streng proporsjonalitet mellom det vilkår / den begrensning som gis, og det formål som søkes oppnådd ved vilkåret / begrensningen.

3.3 Har politiet stilt strengere vilkår enn det har hjemmel til?

På prinsipielt grunnlag kan det ha politiet neppe adgang til å "forhåndsstille" vilkår for aksjoner til støtte for / mot en bestemt sak, uavhengig av de enkelte aksjonenes særlige karakter. Det strenge kravet til proporsjonalitet mellom inngrep og formålet som søkes oppnådd ved inngrepet tilsier at politiet må foreta en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. Gjennom meldeplikten etter politiloven § 11 første ledd er det etablert et system som muliggjør en slik konkret saksbehandling innenfor tilstrekkelig effektive rammer.

Politiet synes å ha oppstilt slike generelle forhåndsvilkår i pelsmotstandernes tilfelle, ved at det angivelig normalt ikke tillates noen form for aktivitet relatert til pelsmotstand nærmere enn 250 meter fra pelsforretningene i Oslo sentrum, jf. politiets brev til Amnesty. I brevet heter det imidlertid at "Alle meldinger til politiet vil imidlertid bli vurdert konkret." Basert på ytringene til polititjenestemennene som konfronterte aktivistene 27. februar og de opplysningene som fremgår av øvrige dokumenter vi har fått av Amnesty, fremstår det som noe usikkert om det er riktig at politiet foretar en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle.

På denne bakgrunn er det vår oppfatning at politiet ikke har adgang til å sette som generelt vilkår at alle pelsmotstandsmarkeringer skal foregå mer enn 250 meter fra pelsforretningene i Oslo. Det er ikke derved utelukket at enkelte aksjonsformer kan medføre slik risiko at et slikt vilkår kan fremstå som proporsjonalt, men vilkåret må i så fall stilles som resultat av en konkret vurdering, basert på den melding som inngis til politiet i tråd med politiloven § 11 første ledd.

³ Auglend, Mæland og Røsandhaug; *Politirett*, 2. Utgave, Oslo 2004, side 834.

Selv om aksjonisten ikke kan pålegges å gi mer utfyllende opplysninger i meldingen enn det som følger av § 11 andre ledd, kan det være en viss grunn til å beskrive aksjonen noe nærmere i meldingen til politiet, dersom det er grunn til å anta at den angjeldende aksjonen derved kan bli "bedømt mildere" av politiet med hensyn til deres vurdering av nødvendige vilkår.

Vi har ikke nok informasjon om tidligere aksjoner til å foreta noen sikker vurdering av om de aktuelle tidligere aksjonene var av en slik karakter at en 250-meters "forbudssone" rundt pelsforretningene fremstår som et tilstrekkelig proporsjonalt inngrep, hensett til risikoen for sammenstøt etc. Politiets brev til Amnesty synes i hvert fall basert på en oppfatning av at tidligere aksjoner har hatt en noe aggressiv form. Vi vet ikke hvorvidt dette stemmer, og det skal uansett påpekes at "nærgåenhet" i seg selv normalt er verken straffbart eller ulovlig i demonstrasjonssammenheng.

Uansett er det med tanke på forbudssoner grunn til å bemerke, som påpekt av Auglend m.fl.⁴:

"Pålegg om endringer i demonstrantenes planer kan videre skuldes sikkerhetsmessige hensyn. Ut fra politiets erfaringer settes det som vilkår å endre en marsjrute eller å skyve på tidspunktet for demonstrasjonen. Som regel blir dette godtatt av demonstrantene uten protester. Men ved disse justeringer må politiet selvfølgelig ha for øye at demonstrantenes ønske og krav er å rekke sin adressat til relevant sted og tid. En for vidtgående justering vil være ensbetydende med en nektelse. Det forekommer uhyre sjelden at en anmeldt demonstrasjonsvirksomhet blir forbud."

Vi antar at pelsmotstandernes adressater først og fremst er pelsforretningene og pelsforretningenes kunder, i hvert fall slik at disse utgjør en sentral gruppe adressater. En forbudssone med 250 meters radius rundt hver forretning vil for alle praktiske formål måtte betraktes som en effektiv avskjæring av muligheten til å nå pelsforretningene eller deres kunder med det aktuelle budskapet, og det kan i så måte være nærliggende å se på forbudssonen som ensbetydende med en nektelse av den aktuelle aksjonen.

Dersom risikoen politiet påberoper seg kun er at pelsforretningene eller deres kunder skal bli provosert eller føle seg "plaget" av demonstrantene, fremstår vilkåret som uforholdsmessig strengt. Butikkene og butikkenes kunder må finne seg i å bli utsatt for lovlige ytringer, så lenge deres rett til ferdsel og beskyttelse av personlig og økonomisk integritet blir tilstrekkelig hensyntatt av demonstrantene. Det innebærer selvfølgelig at demonstrantene må avstå fra ulovligheter generelt og ulovligheter overfor adressatene spesielt.

Etter vårt syn vil politiet også av disse grunner ikke kunne oppstille noe vilkår om en 250 meters forbudssone.

⁴ Auglend, Mæland og Røsandhaug; op.cit., side 839.

Slettet: M1890397/1/130911-001/AEL

Slettet: M1890397/1/130911-001/AEL

Formatert: Engelsk (USA)

Formatert: Engelsk (USA)

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Slettet: M1890397/1/13091
1-001/AEL

Formatert: Engelsk (USA)

Formatert: Engelsk (USA)

~~M1890397/1/13091-001/AEL~~